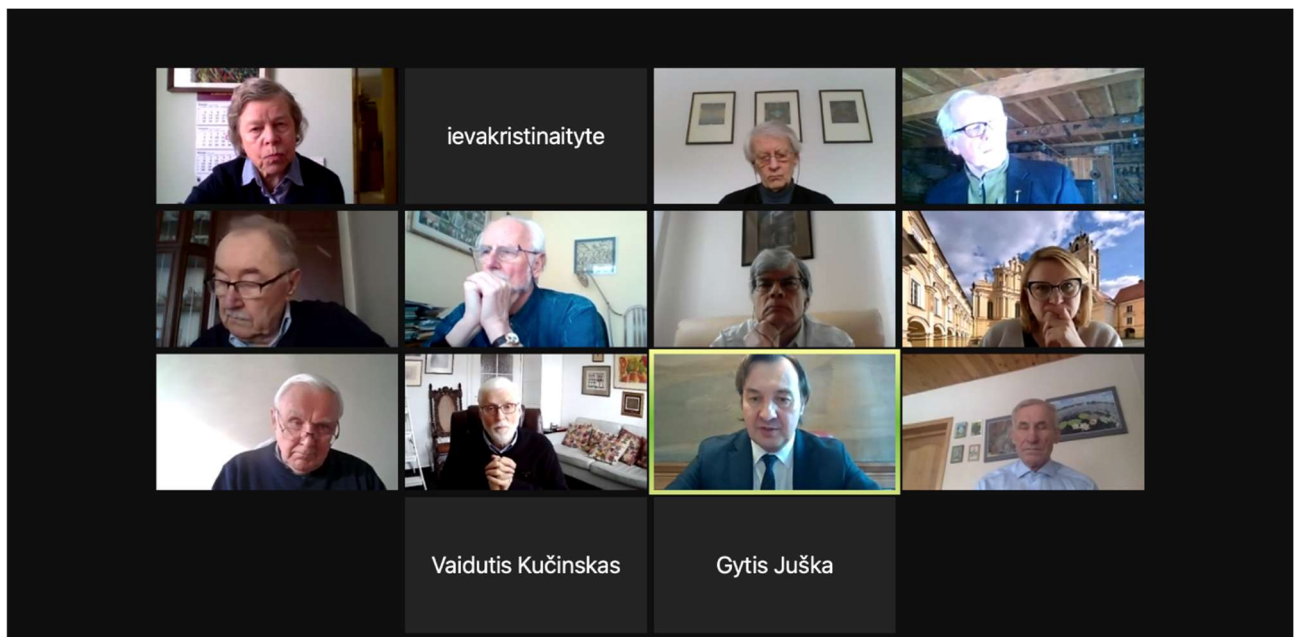

INFORMACIJA APIE STRATEGINIO PLANO SVARSTYMĄ PROFESORIŲ EMERITŲ KLUBE

Š. m. vasario mėn. 12 d., 13 val. įvyko nuotolinis profesorių emeritų klubo posėdis, kuriame buvo svarstomas **VU Strateginio veiklos plano projektas**. Strateginio plano projektą emeritams vasario 9 d. e-paštu pateikė **Vaida Balbieriūtė** (Strateginio planavimo skyrius), sesiją organizavo Rektoriaus padėjėja **Ieva Kristinaitytė**.

Posėdžiui pirmininkavo klubo prezidentas **V. B. Pšibilskis**. Sesijoje dalyvavo VU Rektorius **prof. R. Petrauskas**, prorektorė doc. dr. **R. Rekašiūtė – Balsienė** bei PEK nariai: **E. Butkus, J. Kulys, V. Paulauskas, F. Ivanauskas, V. Kučinskas, G. Motuza Matuzevičius, G. Juška, K. Jarašiūnas, Z. A. Kučinskienė, A. F. Orliukas**.

Ievos Kristinaitytės nuotraukoje užfiksuota nuotolinės sesijos akimirka

Pirmininkas paprašė magnificencijos Rektoriaus pradėti posėdį. Rektorius apžvelgė pagrindines **2021–2025 m.** VU Strateginio plano projekto **kryptis, ilgalaikius tikslus ir jų pasiekimo rodiklius**. Rektorius išskyrė tris Strateginio plano kryptis: 1. **KURIANTIS VISUOMENĘ IR VALSTYBĘ**; 2. **BENDRADARBIUJANTIS**; 3. **TVARUS**.

Krypties 1. „**KURIANTIS VISUOMENĘ IR VALSTYBĘ**“ ilgalaikiai tikslai apima keturias pozicijas: 1.1. Absolventas, galintis spręsti visuomenės problemas; 1.2. Aukšto tarptautinio lygio mokslas; 1.3. VU įtaka visuomenei ir valstybei; 1.4. XXI a. pedagogika.

Kryptis 2 „**BENDRADARBIUJANTIS**“ apima vieną ilgalaikio tikslo poziciją: 2.1. Tarpdalykinis ir tarptautinis mokslas ir studijos.

Krypties 3. „**TVARUS**“ ilgalaikiai tikslai apima tris pozicijas: 3.1. Motyvuoti darbuotojai ir įsitraukę studentai; 3.2. Ateities poreikius užtikrinanti infrastruktūra; 3.3. Finansinis augimas diversifikuojant pajamas.

Apie Strateginio plano projekto ilgalaikių tikslų struktūrą ir rodiklius kalbėjo VU prorektorė. Diskusijoje dalyvavo bei savo įžvalgas apie Strateginio plano projektą pareiškė šie PEK nariai: **V. B. Pšibilskis, G. Motuza Matuzevičius, V. Paulauskas, Z. A. Kučinskienė, K. Jarašiūnas, F. Ivanauskas, A. F. Orliukas, E. Butkus, V. Kučinskas**.

Pradėdamas diskusiją, prezidentas **Vygintas Bronius Pšibilskis** teigiamai įvertino atliktą darbą ir paminėjo jam itin imponuojančias naujo Analitinio centro ir Žaliojo universiteto idėjas. Rektoriui buvo pateiktas klausimas: ar yra numatyta Universitete atlikti kokius nors struktūrinius pertvarkymus, kaip pavyzdžiui, prieš kurį laiką ketinta suformuoti atskirus Humanitarinių ir Socialinių mokslų fakultetus, o ankstesnė VU vadovybė įvykdė Gamtos mokslų ir Chemijos fakultetų pakeitimus. **Rektorius** atsakė, kad dabartinė struktūra netrukdo įgyvendinti naujų sumanymų, todėl jos keisti nemanoma. **Prorektorė** į klausimą, ar jau baigta Šiaulių universiteto integracija į VU, atsakė, kad išsamus atsakymo dar nėra, kadangi tai – procesas, kurio metu reikia spręsti nemažą įvairių problemų, todėl pasakyti, kad viskas atlikta iki galo, negalima.

Profesorius Kęstutis Jarašiūnas palankiai vertino numatytas plane veiklas, skirtas padidinti universiteto įtaką visuomenei ir valstybei, tuo būdu ir universiteto bendruomenės matomumą, jai aktyviai dalyvaujant aktualių Lietuvai klausimų svarstyme, pasiūlė į ketinamą suburti šiai veiklai ekspertų grupę įtraukti ir keletą profesorių emeritų, pvz. humanitarinių ir gamtos mokslų atstovų. **Rektorius** palankiai vertino tokį siūlymą. Kalbant apie studijų tarptautiškumą ir paminėtas plane galimybes studentams plačiau dalyvauti Erasmus programose, profesorius pasiūlė skatinti ir mokslo bei akademinį personalą stažuotis užsienio mokslo centruose, pvz. įgyvendinant universitete "sabbatical year" programą, aktyviau tam tikslui naudotis tarptautiniais fondais, pvz. Baltijos Amerikos Laisvės fondo parama mokslinėms stažuotėms JAV. **Rektorius** atsakydamas paminėjo ir kitus galimus fondus, pvz. Europinį partnerystės tinklą Arqus. Profesorius pastebėjo, kad Strateginio plano siekis padidinti ES Horizon vykdomų bei koordinuojamų projektų skaičių 50 proc. per 5 metus yra gana ambicingas – įvertinus tai, kad jau dabar vykdoma 40 ES projektų; tad naujų partnerių paieškai būtų reikalinga adekvati vadyba ir VU Mokslo fondo lėšų tikslinis panaudojimas mokslininkų trumpalaikiams vizitams į Europos mokslo centrus. Atsakydamas **Rektorius** pastebėjo, kad ypač bus siekiama padidinti VU mokslininkų koordinuojamų ES projektų skaičių. Be to, dar buvo paklausta, ar pastebimas tarpdalykinių studijų kokybės augimas, sujungus geomokslų ir chemijos fakultetus. **Rektorius** komentavo, kad dar laukiama rezultatų.

Profesorius Gediminas Motuza Matuzevičius sakė, kad Strateginiame plane numatytos veiklos išeina už VU kompetencijos ribų ir reikalauja ŠMS ministerijos ar kitų žinybų pritarimo. Siekiant jų įgyvendinimo reikalingos konkrečios VU nuostatos ir iniciatyvos. Todėl sekė tokie klausimai:

a) Kaip Jūs vertinate Gamtos tyrimų centrą, kuris iš esmės dubliuoja universiteto mokslinę veiklą. Pavyzdžiui, šiuo metu Lietuvoje yra du Geologijos ir geografijos institutai – vienas VU (Geomokslų institutas), kitas – GTC padalinys. Geologijos atveju tai išskaido jėgas, silpnina mokslinį potencialą ir įtakoja tokius sprendimus, kaip atskiro Geomokslų fakulteto steigimas, kuriam gali nepakakti esamų pajėgumų, jei jų nesujungti su GTC.

b) Strateginiame plane pabrėžiama VU veikla edukologijos srityje. Kiek ta veikla bus įvairi ir ar apsiribos tik mokytojų ruošimu? Lietuvoje bendrojo lavinimo mokyklose geologija, kaip atskiras dalykas nedėstoma. Tik jos elementai dėstomi geografijos sudėtyje. Todėl moksleiviai labai mažai žino ir apie geologiją ir apie jos studijų galimybę. Todėl į ją stoja mažai absolventų. Ar galėtų VU inicijuoti Geologijos ar Geologijos-geografijos dalyko ir atitinkamos programos įvedimą bendrojo lavinimo mokyklose?

c) Strateginiame plane kalbama apie studijų tarptautiškumą, kurio viena apraiškų yra studentų iš užsienio rengimas. Šiuo metu į Geologijos studijų programą priimami užsienio studentai, bet tik vienas kitas, atsitiktinai. Norint, kad tai vyktų sistemingai ir būtų prognozuojamos tiek darbų apimtys, tiek pajamos, reikia specialių nuolatinių programų, kurios būtų skelbiamos iš anksto. Jų sukūrimui, aprobavimui ir viešinimui reikia lėšų, kurių geologijos katedros stokoja. Ar būtų galimas šitam reikalui išankstinis finansavimas, kaip tikslinė investicija, kuri turėtų su laiku atsipirkti?

Rektorius apžvelgė situaciją ir išsakė nuomonę apie galimas iniciatyvas dėl prof. G. Motuzai Matuzevičiui rūpimų klausimų.

Savo mintis apie Strateginį planą **profesorius Vygantas Paulauskas** išdėstė taip:

1. Strateginiame plane numatyta tikslų įvairiose universiteto veiklose, pateikta nemažai planuojamų priemonių pasiekiamumo kiekybinių rodiklių, tačiau plane aš pasigedau vieno iš svarbių punktų – kas bus daroma, didinant dėstytojų ir mokslo darbuotojų atlyginimus? Dabar plane nėra nei žodžio apie tai, atrodytų lyg universitetas susitaikęs su neleistinai mažais, ypač pradedančiųjų darba universitete, atlyginimais. Atrodo, kad natūralu būtų kelti tikslą pasiekti, kad universiteto darbuotojų su moksliniu laipsniu atlyginimų vidurkis 2025 metais būtų nemažesnis negu 1,5 vidutinio Lietuvos atlyginimo (skaičius čia pateiktas tik kaip pavyzdys, pagal analogiją kaip buvo skelbiamas tikslas kelti medikų atlyginimus). Pasiteisinimas, kad atlyginimų kėlimas priklauso ne tik nuo universiteto - tik iš dalies teisingas. Jei universitetas savo strateginiame plane nekelia tokio uždavinio, kodėl tokį uždavinį turi kelti ministerija ar vyriausybė?

2. Kai kurie plano punktai (tiksliau, jų formulavimas) kelia nuostabą, pvz., 3.2.3 pakte skelbiama universiteto veiklos emisijos mažinimas 50%. Ar yra metodika kaip skaičiuoti universiteto veiklos emisiją? Jei taip, tai reikėtų pateikti atskaitos tašką – 2019 m universiteto veiklos emisija (pagal tą metodiką) buvo tokia, 2025 m sieksime, kad tas rodiklis (pagal tą pačią metodiką) bus toks ir toks. Pункte 1.2.1 kalbama apie mokslo kryptių kokybės įverčio augimą ir net su skaičiais, tačiau pačios sąvokos nėra griežtai apibrėžtos. Kiek pamenu, kai buvau VU Mokslo komiteto pirmininku, tvirtinome mokslo kryptių sąrašą, ir buvo daug diskusijų, ar mokslo kryptis rašyti stambesnes, ar smulkesnes, priedo, tas sąrašas yra kintamas, atsiranda naujos kryptys, kitos „numiršta“. Kalbant apie kiekybinius rodiklius, reikėtų užfiksuoti 2019 metų kryptių sąrašą kaip atskaitos punktą.

3. Kas vertins mokslo kryptių kokybę (kiekybę vertinti lengva, kokybę - sunku) ir pagal kokią metodiką? (jei jau yra susitarta dėl metodikos, tada viskas gerai, bet vėl patirtis sako, kad tokiais klausimais susitarti labai sunku dėl didelių skirtumų tarp mokslo kryptių). Panašios pastabos (atskaitos taško ir/ar vertinimo metodikos nebuvimas) tinka ir keliems kitiems punkтам, pvz., 1.2.3 punkte reiktų pateikti, kiek 2019 m universitete dirbo užsienio tyrėjų ilgiau nei metus.

Rektorius pasižymėjo profesorius Vyganto Paulausko pastebėjimus.

Profesorė Zita Aušrelė Kučinskienė savo pasisakyme pažymėjo, kad Vilniaus universiteto naujajame Strateginiame plane numatyta plėsti užsienio studentų priėmimą studijoms Vilniaus universitete. Tačiau, pvz., Medicinos fakultete jie jau dabar sudaro nemažą studijuojančių studentų dalį. Problema susijusi ir su jų kultūrine integracija, lietuvių kalbos mokymusi - o tai svarbu bendraujant su pacientais. **Rektorius**, atsakydamas į šį, pabrėžė, kad užsienio studentai nevienodai pasiskirstę tarp fakultetų. Strateginiame plane numatyta skatinti jų priėmimą ir į kituose fakultetuose organizuojamas studijų programas. O jų kultūrinė integracija yra labai svarbus aspektas, nes dabar užsienio studentai daugiausia bendrauja tarpusavyje, sunkiai integruojasi. Į visa tai bus atkreiptas dėmesys, kaip sustiprinti jų įsijungimą į kitas veiklas tiek universitete, tiek ir už jo ribų.

Profesorius Feliksas Ivanauskas pasiteiravo, kaip bus realizuojamos strateginio plano nuostatos dėl tarpdalykinių mokslinių tyrimų doktorantūros studijose. Kartu paminėjo, kad strateginis planas yra lankstus, kas sudaro prielaidas jo optimizavimui besikeičiant aplinkybėms.

Profesorius Antanas Feliksas Orliukas pažymėjo, kad ruošiant Strateginio plano projektą buvo atliktas didelis darbas, kadangi jis buvo atliekamas nuotoliniu būdu. Beje, VU statute ir prieš tai buvusiam Strateginiame plane yra pabrėžiama plano „Misija“, tad manytina, kad ir dabartiniame projekte pravartu turėti tokią apibrėžtį. Alma Mater yra visuomenės dalis, kuri atspindi mūsų vykstančius procesus ir sudaro tarsi teigiamą grįžtamąjį ryšį, stimuliuojantį šių procesų

vyksmą, bendruomenėje. Beje, „Pirmoje ir Antroje“ Strateginio plano projekto kryptyse kalbama apie bendrystės sąsajas su visuomene. **Rektorius:** reiktų apie tai pažymėti, gal būt, plano preambulėje.

Profesorius Eugenijus Butkus pastebėjo, kad Strateginiame plane nenurodomas VU siekis patekti tarp 300 geriausių universitetų tarptautiniuose reitinguose (QS reitingas). Tuo tarpu Vyriausybės programoje nurodytas tikslas, kad bent vienas Lietuvos universitetas patektų tarp 300 geriausių pasaulio universitetų. Siūloma tai įrašyti Strateginiame plane. Be to, buvo pasiūlyta į Strateginį planą įtraukti vadinamų minimalių kvalifikacinių reikalavimų peržiūrėjimą ir suformuluoti kokybinius reikalavimus pareigybėms užimti. Ne tik Vakarų Europos, bet ir daugelyje kitų universitetų nėra pareigybių kiekybinių kvalifikacinių reikalavimų. LMT neseniai patvirtino naujus minimalius kvalifikacinius reikalavimus, tai kaip tik yra tinkama proga nesivadovauti "minimaliais" reikalavimais (taigi, lyg būtų "mininmalus profesorius") ir atsižvelgiant į Europos Komisijos dokumentą TOWARDS A EUROPEAN FRAMEWORK FOR RESEARCH CAREERS parengti tyrėjų R1-R4 kategorijų kvalifikacinius aprašus.

Valdybos pavedimu, Strateginio plano projekto svarstymo nuotoliniu būdu santrauką paruošė A. F. Orliukas